

Russische rozen

Van Martha Hall Kelly verscheen eveneens
bij Ambo|Anthos uitgevers

Seringenmeisjes

Meld je aan voor onze nieuwsbrief om op de hoogte te blijven van
de nieuwste boeken van Ambo|Anthos uitgevers via
www.amboanthos.nl/nieuwsbrief.

Martha Hall Kelly

Russische rozen

Vertaald door Iris Bol
en Marcel Rouwé

Ambo|Anthos
Amsterdam

Het citaat op p. 17 is afkomstig uit: Shakespeare. *De werken van William Shakespeare, Romeo en Julia*. Vertaling: dr. L.A.J. Burgersdijk.
Tweede deel. Leiden, 1887: E.J. Brill.

Het citaat op p. 60 is afkomstig uit: Shakespeare. *De werken van William Shakespeare, Troilus en Cressida*. Vertaling: dr. L.A.J. Burgersdijk.
Negende deel. Leiden, 1887: E.J. Brill.

ISBN 978 90 263 4778 8

© 2019 Martha Hall Kelly

© 2019 Nederlandse vertaling Ambo|Anthos uitgevers,

Amsterdam en Iris Bol en Marcel Rouwé

Oorspronkelijke titel *Lost Roses*

Oorspronkelijke uitgever Ballantine Books

Omslagontwerp Janine Jansen

Omslagillustratie © Malgorzata Maj/Trevillion Images (vrouw);

© Lee Avison/Arcangel Images (poort);

© toshket/Deposit Photos (Sint-Petersburg)

Foto auteur © Michael Schwarz

Verspreiding voor België:

Veen Bosch & Keuning uitgevers nv, Antwerpen

Voor Katherine en Mary,
verbonden met een zilveren draad

PROLOOG

Ljoeba

1912

Ik had de duizendpoot alleen maar in Eliza's pantoffel gedaan omdat ik vond dat ze mijn zus Sofia van me af had gepakt. Ik was acht jaar en had net mijn moeder verloren. Ik kon Sofia niet ook verliezen.

Eliza Ferriday, een Amerikaanse vriendin van onze familie, had ons voor een week in huis genomen in haar appartement in Parijs. Wij waren twee Russische nichtjes van de tsaar, en we hadden vlak voor Kerstmis ons huis in Sint-Petersburg moeten verlaten omdat onze vader hertrouwd was en op huwelijksreis was naar Sardinië met zijn nieuwe vrouw Agnesa. Zij had een hekel aan me sinds ze in november bij ons op bezoek was geweest en ik mijn duizendpoottruc voor het eerst op haar had geïmiteerd. Ze had vooral een hekel aan mijn grootste interesse, astronomie, en ze had vader ervan overtuigd mij mijn kaarten van de sterrenstelsels af te nemen, zogenaamd omdat die me afleidde van mijn lessen Frans. Vervolgens had ik me bijna heel november opgesloten in mijn slaapkamer, hoewel ze had geprobeerd me naar buiten te lokken door me een Limoges-kindertheeservies te geven.

Zodra Sofia kerstvakantie had van Brillantmont, de internationale school in de Zwitserse Alpen, hadden we elkaar ontmoet in Genève en daar hadden we de trein naar Parijs genomen. Sofia was bleek en mager en nog altijd kapot van moeders plotselinge dood de afgelopen lente. Tijdens de treinreis sprak ze bijna geen woord, maar dompelde ze zich onder in de stapel boeken waarmee ze haar koffer had gevuld. Toen we het Gare de Lyon binnenreden, keek ze mijmerend uit het raam naar on-

ze medereizigers op het perron. Dacht ze aan moeder die haar hier tijdens schoolvakanties vaak van de trein had gehaald?

Eliza was alleen in Parijs waar ze wachtte tot haar man en haar dochter uit New York zouden komen. Ze deed de hele dag haar uiterste best om ons gelukkig te maken en liet ons geen moment alleen. Op de eerste dag nam ze ons mee naar een gaarkeuken in Le Marais en zag ik de band tussen haar en Sofia met het uur hechter worden. Wat kreeg Eliza mijn zus toch makkelijk aan het lachen. Ze werkten naast elkaar als een geoliede machine terwijl ze soep uit een reusachtige zilveren pot schepten en uitdeelden, en ik de gebruikte kommen van de tafels haalde en terugbracht.

De volgende dag zag ik hen arm in arm over de kerstmarkt lopen terwijl ze bespraken of gans of eend beter was voor het diner en welke chocolaatjes ze moesten kopen bij snoepwinkel À la Mère de Famille. Mijn borstkas deed pijn van jaloezie. In de week die volgde, zaten we elke avond bij de haard te kaarten en lieten zij me snel winnen zodat ze daarna samen over romans, mannen en andere saaie onderwerpen konden praten. Vervolgens bleven ze de halve nacht op om nog meer te praten. Ik hunkerde ernaar om terug te gaan naar Sint-Petersburg zodat ik Sofia weer voor mezelf zou hebben.

De avond voordat we weer naar huis zouden gaan, vlak nadat ik naar bed was gegaan, kwamen ze met zijn tweeën mijn slaapkamer binnen en maakten me wakker terwijl de sintels in de haard nog gloeiden.

‘Wakker worden, schat,’ fluisterde Sofia in mijn oor. Ze veegde het haar van mijn voorhoofd zoals moeder dat ook zo vaak had gedaan. ‘Trek je jas aan over je pyjama en kom met ons mee.’

‘We hebben een verrassing voor je,’ zei Eliza.

Half slapend volgde ik hen naar buiten, de koude avondlucht in. We liepen door een stil Parijs naar de Eiffeltoren en toen we daar eenmaal waren, bleven we staan onder een enorme donkere globe die hoog boven ons hing.

‘Wat is dit voor plek?’ vroeg ik.

Eliza en Sofia spoorden me aan om snel drie metalen trappen op te lopen en tussen een stel zware, fluwelen gordijnen door een donkere kamer in te gaan. In de inktzwarte duisternis kon ik vlak bij ons nog net een paar ligstoelen onderscheiden. Het waren van die stoelen die je ook op het dek van een schip ziet, maar dan bekleed. Eliza en Sofia kozen ieder

een stoel en ik ging tussen hen in liggen. Links en rechts van ons deden andere mensen hetzelfde.

‘Heb je me hiervoor wakker gemaakt?’ fluisterde ik tegen Sofia.

‘Wacht maar af,’ zei ze.

Ze hield mijn hand vast terwijl het koepelvormige plafond boven ons tot leven kwam door sterrenstelsels en ik zag een weergave van de hemel zoals ik die al honderden keren vanaf aarde had gezien. In het licht van de sterren zag ik een hele gehoorzaal vol mensen die net als wij op ligstoelen lagen en omhoog staarden naar het reusachtige plafond.

‘Dit is de *Globe Céleste*,’ zei Eliza. ‘Het is een planetarium.’

Ik lag daar stomverbaasd te kijken terwijl de sterrenstelsels verschenen tegen de indigokleurige hemel. De schalen van Libra. Het heldere Scorpius. Zelfs Draco, de Draak, het stelsel dat meestal slechts weinig licht gaf, kronkelde zich langs Ursa Minor.

Sofia boog zich naar me toe en fluisterde: ‘Daar is moeder nu.’

Ik haalde nauwelijks adem terwijl we de maan voorbij zagen zweven, vervagend van vol tot een melkachtige sikkkel. Ik werd vervuld van blijdschap, iets wat ik niet meer had gevoeld nadat moeder was overleden.

Eliza nam mijn andere hand in de hare die warm aanvoelde. ‘We hoopten dat je het mooi zou vinden.’

Terwijl we daar lagen en de sterrenhemel boven ons draaide, drong het ineens tot me door dat ik mijn zus niet was kwijtgeraakt. Ik had er gewoon een spectaculaire nieuwe zus bij gekregen.

I

Eliza

1914

Het was een lentefeest zoals elk ander lentefeest dat in Southampton werd gehouden, met de gebruikelijke spelletjes: croquet, badminton en milde sociale wreedheid. Het vond plaats bij moeders huis aan Gin Lane, een grillig, wit, gepotdekseld huis, dat werd omgeven door een grote, geelbruine tuin die aan een kant afliep naar de oceaan. De Queen Anne-cottage – die de meesten kenden als de Mitchell Cottage, naar vaders familie – stond met haar zussen in een rij. De huizen leken net passagiers op een scheepsdek die naar zee keken langs de boomloze South Fork, een schiereiland van Long Island, New York.

Als ik die dag beter had opgelet, had ik misschien kunnen voorspellen wie van de jongens die nu stonden te lachen bij de croquetpoortjes, over een paar jaar zouden sneuvelen in de bossen van de Argonne of welke vrouwen hunivoorkleurige zijden jurken zouden verruilen voor zwarte crêpe. Ik zou niet aan mezelf hebben gedacht.

Het was eind mei en voor deze tijd van het jaar was het abnormaal koud bij de oceaan. Veel te koud voor een feest, maar moeder had erop gestaan om in stijl afscheid te nemen van onze Russische vrienden: de familie Stresjnajva. Ik stond in de koele, grote woonkamer aan de achterkant van het huis. Als het stuurhuis van een stoomschip bood die het ideale uitzicht op de achtertuin vanwege het panoramavenster, dat beslagen was met zout van de zee. Dat gaf het tafereel van gasten die over het gazon naar de duinen slenterden een wazige aanblik.

Plotseling werden er twee armen om mijn middel geslagen en toen ik

me omdraaide zag ik mijn elfjarige dochter, Caroline, die qua lengte al bijna tot mijn schouders kwam. Haar haar had de kleur van hooi in de zomer en was naar achteren gebonden met een wit lint. Haar vriendinnetje, Betty Stockwell, stond naast haar. Betty was in elk opzicht de tegenpool van Caroline. Ze was ruim tien centimeter kleiner en ontpopte zich al tot een donkerharige schoonheid. Hun witte jurken waren vrijwel identiek, maar verder verschilden de meisjes als dag en nacht.

Caroline hield haar armen stevig om mijn middel geslagen. ‘We gaan een strandwandeling maken. Vader zegt dat het hem spijt dat hij vanochtend zonder uw hulp zijn kleding heeft uitgezocht, maar vraagt of u hem alstublieft zijn Dubonnet niet wilt ontzeggen.’

Ik streek met een hand over haar rug. ‘Zeg maar tegen je vader dat kleurenblinde mannen die per se gele sokken hun garderobe binnen willen smokkelen niet kunnen worden vergeven.’

Caroline keek glimlachend naar me op. ‘U bent mijn lievelingsmoeder.’

Ze rende weg over het gazon, omlaag naar het strand, langs mannen die hun strohoed vasthielden terwijl hun witte, flanellen broeken wapperden in de bries. Dames op canvasschoenen, gekleed in pakjes van crèmekleurig linnen, met onder hun jasjes sierlijke, lingerieachtige overhemdblouses, hieven hun gezicht op naar de zon. Ze waren teruggekeerd uit plaatsen als Palm Beach en waren blij om de noordelijke bries weer te voelen. De suffragette-vriendinnen van moeder, die vooral zwarte taf en zijde droegen, vormden een donker contrast met het verbleekte gazon, als pronkerig schrijdende kraaien in goudkleurig vlas.

Moeder kwam naar me toe en haakte haar arm in de mijne. ‘Het is een beetje fris voor een strandwandeling.’ Mijn zeventigjarige moeder, Caroline Carson Woolsey Mitchell, die door haar zussen ‘Carry’ werd genoemd, was met haar een meter tachtig even groot als ik. Ze was een struise vrouw uit New England die stamde uit een oeroud yankeegeslacht dat evenveel innig verdriet als orkanen had doorstaan.

‘Ze zullen er niet ziek van worden, moeder.’

Ik kneep mijn ogen tot spleetjes en zag mijn Henry, Caroline en Betty al over het strand lopen. De rok van Carolines witte jurk bolde op door de wind alsof die op het punt stond haar de lucht in te blazen.

‘Hebben ze hun schoenen uitgetrokken?’ vroeg moeder. ‘Ik hoop echt dat ze snel weer naar binnen komen.’

De wind veroorzaakte witte schuimkoppen op de oceaan terwijl het drietal met hun hoofd voorovergebogen doorliep.

Moeder sloeg haar armen warm om me heen. ‘Waar kunnen Caroline en Henry het nou samen over hebben?’

‘Over van alles. Die gaan helemaal op in hun eigen wereld.’

De bries greep Henry’s strohoed waardoor zijn blonde haar glansde in de zon. Caroline rende weg om de hoed uit de branding te vissen.

‘Ze boft maar met een vader die zo dol op haar is,’ zei moeder.

Zoals altijd had ze volkomen gelijk. Maar zou Caroline weer de halve nacht aan het hoesten zijn door de zeelucht?

Henry zwaaide naar ons vanaf het strand, als een schipbreukeling op een onbewoond eiland.

Ik zwaaide terug. ‘Als Henry niet oppast verbrandt hij nog met zijn bleke huid.’

Moeder zwaaide naar Henry. ‘Ieren zijn zo teer.’

‘Hij is half-Iers, moeder.’

Moeder tikte op mijn hand. ‘Ze zullen je missen.’

‘Ik blijf niet lang weg.’ Sofia en haar familie waren hier een maand op bezoek geweest vanuit Sint-Petersburg en ik zou de volgende dag met hen terugreizen.

‘Ik maak me toch zorgen. Rusland is zo ver weg. Saratoga is mooi deze tijd van het jaar.’

‘Dit is wellicht mijn enige kans om Rusland te zien. De kerken. Het ballet...’

‘De uitgehongerde boeren.’

‘Praat niet zo hard, moeder.’

‘Ze hebben de lijfeigenschap dan wel afgeschaft, maar de armen zijn onder het bewind van de tsaar nog altijd geknecht.’

‘Ik word stapelgek als ik hier opgesloten blijf zitten. Caroline en Henry redden zich heus wel.’

‘In elk geval is er geen oorlog. Althans, voorlopig nog niet.’

Wie de kranten grondig tot zich nam, kon opmaken dat de journalisten een conflict voorspelden met Duitsland, maar de wereld had al zo vaak op de rand van oorlog gestaan dat veel New Yorkers slechts vluchtige belangstelling voor het onderwerp hadden.

‘Maakt u zich nou maar geen zorgen, moeder.’

Nadat ze haastig was weggelopen, ging ik het terras op. Het zout van de zee zat in mijn haar en om me heen hoorde ik een wirwar van beleefde gesprekken, doorspekt met het luide geraas van de branding en af en toe de klap van een croquethamer. Ik baande me een weg door de menigte waarbij ik me tussen gladde zijde en kasjmier door wurmde op zoek naar mijn vriendin Sofia.

De vrienden van moeder en vader vielen uiteen in twee duidelijk te onderscheiden groepen. Hoewel vader een paar jaar geleden was overleden, nodigde moeder zijn vrienden nog steeds voor elke bijeenkomst uit. Ooit was hij de voorzitter van de Republikeinse Partij in New York geweest en daar waren zijn vrienden een afspiegeling van: collega-advocaten met hun echtgenotes, financiers, en hier en daar iemand die zich omhoog had gewerkt tot magnaat.

Moeders vriendenkring was beslist een stuk bonter: acteurs en schilders, suffragettes in allerlei soorten en maten en verscheidene mensen uit de betere kringen afkomstig uit verre plaatsen waar vaders vrienden slechts over roddelden: Nairobi, Bangkok, Massachusetts.

Om het Russische deel van de gasten te vinden hoefde ik alleen maar te luisteren naar mensen die met stemverheffing spraken, aangezien het een verfrissend luidruchtige groep was die de neiging had om op elk moment van de dag verhitte discussies aan te gaan in een mengelmoes van Frans, Engels en hun moedertaal. Ik passeerde de lijfarts van de familie Stresjnajva: dokter Vladimir Leonidovitsj Aboesjkin. Hij was een gedrongen, kalende man die een jas van lynxbont over zijn ochtendkostuum droeg. Op dit moment had hij het aan de stok met moeders lijfarts, dokter Forbes.

‘Het kan me niet schelen wat ze in Sint-Petersburg doen,’ zei dokter Forbes, een man met een zware dubbele kin. Hij had een afgetobd gezicht omdat hij jarenlang diep in de nacht huisbezoeken had afgelegd bij sterfgevallen en geboorten. ‘Als je wilt dat het kind gezond ter wereld komt, zou Sofia niet moeten reizen. Ze heeft bedrust en calcium nodig.’

Dokter Aboesjkin gooide zijn hoofd achterover. ‘Ha. Calcium! Het duurt nog twee maanden voordat dat kind wordt geboren. Ze is zo gezond als een vis.’

‘Maar ze loopt wel risico. Twee miskramen. Het is riskant om nu een lange reis te maken.’

Ik trof de groep Russen aan op het terras achter het huis. Ze hadden

zich verzameld rond mijn acterende vrienden: de grijscharige E.H. Sothern, geknield op één knie, en zijn vrouw Julia Marlowe. Julia sprak iedereen toe vanuit mijn slaapkamerraam op de eerste verdieping terwijl zij en E.H. de balkonscène uit *Romeo en Julia* opvoerden, een van hun beroemdste scènes.

“t Is ochtend schier, ik wensch nu dat ge gaat...” riep Julia met een arm gestrekt boven de menigte en mijn beddensprei om haar schouders geslagen.

De Russen bekeken het toneelstukje met ernstige gezichten terwijl de andere feestgangers rondliepen, immuun voor de grootste Shakespeare-acteur en -actrice van hun tijd, aangezien die mensen hen al zo vaak hadden zien acteren. Je kon je afvragen hoe Julia en E.H. – respectievelijk achtenveertig en vijfenvijftig jaar oud – het beroemde puberstel konden spelen, maar je hoefde hen slechts een keer op het toneel te zien om overtuigd te zijn van hun talent.

Julia eindigde de scène onder enthousiast applaus en Russisch hoerageroep van de familie Stresjnajva. Het was een vrolijke groep daar op het terras. Ivan, het hoofd van het gezin en een neef van tsaar Nicolaas de Tweede, stond met wapperende overhemdsmouwen naar de bulderende branding te kijken. Hij was een vriendelijke, goedverzorgde man met een zekere Europese flair. Hij had Henry jaren geleden ontmoet toen mijn man een jonge bontinkoper voor Poor Brothers Dry Goods was geweest en Ivan de Russische Kamer van Koophandel had vertegenwoordigd.

Ivans tweede vrouw, de gravin, stond naast de overduidelijk zwangere Sofia en haar man Afon, die militair was, en vertelde uitgebreid hoe ze haar persoonlijke linnengoed van Rusland naar Parijs liet sturen om het daar te laten wassen.

De meeste gasten waren beleefd genoeg om haar niet met open mond aan te staren, hoewel de Russische schoonheid op leeftijd een lust voor het oog was. Ze ging gekleed in Franse couture van het afgelopen jaar en was behangen met een stola van sabelbont, parelsnoeren, en diamanten van een formaat dat in Southampton nooit zijn opwachting maakte voor etenstijd.

Sofia zag me kijken, glimlachte naar me en trok haar wenkbrauwen op. De zwangerschap stond haar goed en gaf haar een respectabel zwanger figuur, dit in tegenstelling tot mijn eigen figuur toen ik hoogzwan-

ger was geweest van Caroline en eruit had gezien alsof er een shetlandpony in mijn buik zat.

De gravin negeerde de ophanden zijnde ruzie tussen de artsen en schoot een dienstmeisje aan. ‘Haal alsjeblieft een spuitwater voor me. En vergeet niet om er ijs in te doen.’

Het dienstmeisje haastte zich weg en de gravin legde een hand op Sofia’s schouder. ‘Je moet echt even gaan zitten. Denk aan je wonderkind en aan hoelang je erop hebt gewacht, schat. En stop met eten, anders wil Afon je niet meer aanraken na de geboorte van de baby.’

Sofia schudde de hand van de gravin van zich af. ‘Toe, Agnessa, je hebt al twee keer om een spuitwater gevraagd en beide keren heb je het niet opgedronken.’

‘De Amerikanen hebben ijsklontjes in overvloed, schat.’

Ik was enorm opgewonden dat ik de volgende dag naar Rusland zou vertrekken. Het zou de reis van mijn leven worden. Niet alleen zou ik de baby van Sofia geboren zien worden, maar ik zou eindelijk Sint-Petersburg zien... de met edelstenen bezette Kerk van de Verlosser op het Bloed, waarvan het interieur helemaal bedekt was met mozaïeken van edelsteen, en de Rembrandts in het Winterpaleis van de tsaar. Maar het mooiste van alles was dat ik mijn beste vriendin elke dag zou kunnen zien.

Ik trok Sofia aan haar arm mee naar de eetkamer, een ruimte die groot genoeg was om naast een enorme mahoniehouten eettafel – die propvol stond met schalen hors-d’oeuvres en desserts – ook een sofa van roze damast te herbergen.

‘Bedankt dat je me bij hen vandaan hebt gehaald. Agnessa is doodsbang dat de baby elk moment zijn opwachting zal maken.’

‘Nou ja, dat kind wordt tenslotte de erfgenaam. Je weet hoe moeders zijn.’

‘Ze is mijn stiefmoeder. En Afon is op van de zenuwen. Nu de geboorte dichterbij komt, verandert hij zelf weer in een kind.’

‘Ik vind het reuzespannend dat we morgen vertrekken, liefje. Als ze eenmaal weer thuis zijn, zullen ze zich vast minder zorgen maken.’

Ze pakte een van moeders koekjes en hield het omhoog. ‘Hoe heet zo’n koekje?’

Ik was dol op de klank van Sofia’s rustige stem. Haar Engels met Russisch accent had een paar harde randjes waardoor mensen vaak ophiel-

den met hun bezigheden en zich naar haar toe bogen om aandachtig te luisteren.

‘Dat is een butterscotch crisp. Het is een recept uit de Burgeroorlog.’ Ik had aan de keuken gevraagd of ze de familierecepten van grootmoeder Woolsey wilden klaarmaken: fried apples, teacake cookies en blackberry cordial.

Sofia at het koekje in drie happen op. ‘Kon ik hier maar voor altijd blijven en leven op butterscotch crisps. De reis naar huis zal vreselijk lang duren...’

‘Met de boot naar Frankrijk en met de trein naar Sint-Petersburg? Het klinkt hemels. Ik vind het heerlijk om een reden te hebben deze zomer niet in New York te hoeven zijn.’

Sofia pakte nog een butterscotch crisp. ‘Hoe kun je dat nou zeggen? Thuis is half Rusland in staking. Je waardeert gewoon niet wat jullie hier hebben. Het strand en Manhattan...’

‘De keuze hebben tussen hier vastzitten met een nat badpak of opgesloten zijn in een heet appartement in de stad? Nee, dan zijn reizen naar het buitenland de enige oplossing.’

‘Je kunt altijd liefdadigheidswerk gaan doen.’

‘En me voegen bij alle rijke weldoeners die pochen over hun melkfondsen en naar gezellige bijeenkomsten van de kerk gaan? De meesten van die mensen dragen maar weinig bij aan échte veranderingen en ze doen al helemaal niet aan het verbreden van hun horizon, al geldt dat natuurlijk niet voor mijn moeder.’

‘Je kunt gaan zeilen...’

‘Alleen als iemand me een pistool op de borst zet. De enige boten waar ik in geïnteresseerd ben zijn stoomschepen die naar het oosten varen. En bovendien mis ik Ljoeba.’

‘Ik ook. Ik wou dat Agnessa mijn vader er niet van had overtuigd dat ze moest leren voor haar -’

Sofia legde een hand op haar buik en kromp ineen.

‘De baby?’ vroeg ik, een beetje duizelig bij de gedachte. Het was te vroeg.

‘Niets aan de hand.’

Gasten verzamelden zich om de tafel en keurden het aanbod. Moeder beende bij ons langs met haar krachtige Woolsey-kin omhoog en totaal niet van haar stuk gebracht door de ruziënde dokters. In haar kielzog liet

ze een melange achter van zilte lucht, Jicky-parfum en mottenballen, die op een vreemde manier prettig rook. Zoals altijd als er een probleem was, negeerde mijn moeder dat met een glimlach en wachtte ze tot het voorbij was alsof het een plotselinge storm betrof.

Ik voelde de koude, fluweelachtige zachtheid die zo uniek is voor geschoren beverbont langs mijn arm strijken en toen ik me omdraaide zag ik dat onze buurvrouw, Electra Whitney, zich over de tafel boog om een canapeetje te pakken. Haar gezicht leek op het verweerde hout van een schuurwand. Electra woonde in een landhuis dat op een naargeestige sarcofaag leek, enkele huizen verwijderd van het onze aan Gin Lane. Bij alle deuren van haar landhuis stonden huisknechten in livrei. Die dag was ze in haar eentje en werd ze niet, zoals anders, vergezeld door haar medetuinersters van de Pink and Green Garden Society.

Electra pakte wat gerookte zalm voor zichzelf en bleef vervolgens staan. Stond ze ons nou af te luisteren?

Onze tuinman, die heel toepasselijk meneer Gardener heette, liep de kamer binnen. In zijn handen droeg hij een zilveren Revere-schaal gevuld met de antieke rozen waar hij zo beroemd om was: van roomwit tot donkerfuchsia.

Sofia snakte naar adem met een hand op haar gezwollen keurslijf gedrukt.

‘We dachten dat je deze wel mooi zou vinden,’ zei ik. Sofia was ooit op weg geweest om een volleerde botanist te worden en wijdde zich als hobby nog steeds aan de studie van planten. Wanneer ze niet door de duinen wandelde op zoek naar rimpelrozen, zat ze urenlang in moeders broeikas om orchideeën te enten.

Meneer Gardener zette de schaal met de vilten onderkant op het geboende mahoniehout van de eettafel, streek even met zijn handen over de voorkant van zijn witte overall waarna hij zich omdraaide om te vertrekken. De familie van meneer Gardener en de familie van moeder kenden elkaar al twee generaties. Hij was een ontzettend vriendelijke jongeman en ook knap om te zien: rijzig, met het postuur van een ploeger en een huidskleur die even donker was als de kleiachtige aarde waarin hij werkte.

Sofia pakte hem bij de elleboog. ‘U bent gewoon een genie als het op rozen aankomt, meneer Gardener.’

Electra schuifde voetje voor voetje dicht naar de tafel en bekeek meneer Gardener eens van top tot teen. Daarna ging haar blik naar de rozen.

Elke bloem was nog mooier dan de vorige: een balletroze William Lobb-mosroos met stekelige, mosachtige delen bij de kelkbladeren en een heerlijk geurende, huidkleurige Madame Bosanquet-roos.

Sofia snoof hun geur op. 'Ik heb nog nooit zulke mooie rozen gezien. De geur is opmerkelijk. Hebt u die net uit China gekregen?'

'Nee, mevrouw. Dit zijn antieke rozen. Sommige van de mooiste oude rozen groeien tegenwoordig in het wild.'

'Hij vindt ze op de meest onwaarschijnlijke plekken,' zei ik. 'Op de begraafplaats of op het terrein van de houthandel.'

'Ik vermoed dat ze ook bestand zijn tegen ziekten,' zei Sofia. 'U bent een tovenaars, meneer Gardener. Die ene roomwitte met al die gouden draden in het hart...'

'Dat is de lievelingsroos van mevrouw Mitchell en ook die van mij,' zei hij met een glimlach. 'De Katharina Zeimet-roos. Een vreselijk sterke plant en hij blijft maar bloemen geven. Het enige wat hij nodig heeft is water en een beetje mest.'

'Hij wil er best een paar voor je in een krat doen. Ja toch, meneer Gardener?' vroeg ik. 'Dan kun je ze mee naar huis nemen voor in je broeikas.'

Electra deed nog een stap dichterbij. 'Het is verboden om een plant te kweken die nog onder patent staat zonder een royalty te betalen. Sommige mensen zouden dat diefstal noemen.'

Meneer Gardener ging rechter staan en keek naar de vloer.

Ik besloot om haar lik op stuk te geven. 'Een loot van een wilde plant nemen is geen diefstal en het is niet erger dan mensen afluisteren, Electra Whitney.'

'Vroeger gebeurden zulke dingen niet in Southampton,' zei ze.

'Vroeger deden de mensen hier ook niet lelijk tegen elkaar.'

Electra liep weg terwijl moeder net een hele groep gasten voorging over het terras en gebaarde dat ze de eetkamer in moesten gaan. Meneer Gardener maakte een buiging en vertrok toen.

Zou Electra Whitney ooit leren dat ze haar neus niet in andermans zaken moest steken?

'Kom toch verder,' riep moeder.

Gasten liepen om ons heen terwijl dienstmeisjes, die zilveren dienbladen droegen met daarop flûtes met een mousserende, ambergele inhoud, zich verspreidden in de menigte.

Afon kwam bij Sofia staan. In burgerkleding was Afon een heel normale, knappe jongeman, maar in zijn marineblauwe uniform zag hij er onmiskenbaar Russisch uit met zijn bruine ogen, dikke wimpers en dikke bos blauwzwart haar.

‘Je moeder zoekt je, Sofia,’ zei Afon. ‘Eh, Eliza... dokter Aboesjkin heeft jouw lijfarts zonet tegen het theewagentje geduwd.’

‘O, nee,’ zei Sofia met een frons op haar voorhoofd.

Moeder ging op een voetenbankje staan. Haar postuur was nog steeds kaarsrecht, een overblijfsel van alle jaren dat ze met een bezemsteel achter haar rug had gestaan met haar armen eromheen gebogen. Ze haakte de pootjes van haar bril achter haar oren terwijl haar suffragette-vriendinnen met ruisende zijden jurken om ons heen kwamen staan.

‘Ik wil jullie graag allemaal hartelijk bedanken voor jullie komst!’ riep moeder met gespreide armen.

‘Bravo!’ riep iemand in de menigte.

Ik tikte met een lepel tegen mijn glas en het werd stil in de kamer.

Moeder schraapte haar keel. ‘Het gebeurt niet dagelijks dat we zo’n feest ge-’

De tuindeuren van de woonkamer gingen met een klap open waarna de beide artsen binnenkwamen, op de voet gevolgd door de gravin.

‘Zou iemand de politie kunnen halen vanwege deze man?’ riep dokter Forbes naar moeder. ‘Hij is dronken en heeft mijn pols wellicht gebroken.’

Moeder draaide zich om. ‘Heren. Doktoren. We zijn hier om te vieren dat-’

‘O, nee,’ riep Sofia vanaf de sofa waarna ze haar armen om haar buik sloeg. ‘Eliza...’

Ik snelde naar haar toe terwijl Afon bij haar voeten neerknielde.

De gravin liep zenuwachtig door de kamer terwijl ze zichzelf koelte toewuifde met haar handen. ‘Dieu, sauve-nous! Ze gaat bevallen.’

Moeder haastte zich naar ons toe en stroopte haar mouwen op. ‘Haal mijn tas,’ riep ze, en ons dienstmeisje Peg rende naar de zwarte dokters-tas.

Sofia pakte mijn hand. 'Laat me niet alleen, Eliza.'

Ik hield haar hand vast en bad dat het kindje gezond ter wereld zou komen terwijl me tegelijk het nare gevoel bekreep dat ik Sint-Petersburg nooit te zien zou krijgen.